

DOBRIČ MUNICIPALITY

12 Bulgaria St, 9300 Dobrich, Bulgaria
Phone +359/58/601-203; Fax +359/58/600-166; e-mail: dobrich@dobrich.bg
www.dobrich.bg

MARKETING PROFILE

Focused on the tourism enterprises and agencies in Cross-border Region
Dobrich - Constanta

Project: "Increasing Potential for growth through Organizing
Facilities and Improving Tourist Infrastructure in the Cross
border region" (POFTIC), MIS-ETS Code 647

DOBRIČ 2012

---

www.cbcrromaniabulgaria.eu
Investing in your future!

Romania-Bulgaria Cross Border Cooperation Programme 2007-2013 is co-financed by the European Union through the European Regional Development Fund

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въведение
  2. Област Добрич
    - Местоположение
    - Транспортни връзки
    - Климат
  3. Област Констанца
    - Местоположение
    - Транспортни връзки
    - Климат
  4. Туристически обекти
    - Област Добрич
    - Област Констанца
  5. Профил на туристическия бизнес в областите Добрич и Констанца
    - Профил на туриста
- Област Добрич
- Налично туристическо търсене
  - Налично туристическо предлагане
- Област Констанца
- Налично туристическо търсене
  - Налично туристическо предлагане

1. Въведение

Туризмът е един от най-динамично развиващите се отрасли в нашето съвремие. Според Световната Организация по Туризм този отрасъл се явява основен експортен отрасъл за 83% от страните членки. Туризмът се посочва като най-важен източник на валутни приходи за 38% от страните членки в Световната организация по Туризм. Той е отрасъл, който отчита трайни тенденции в ръста на броя на туристите в света - от 3% до 5% /се увеличава броя на туристите/ и ръст на приходите общо за света от 7% до 8%. Друг показател, който определя значението на туризма за икономиката на всяка страна е участието му при формирането на БВП. Важен показател за неговото значение е заетостта в отрасъл Туризм в световен мащаб - 8% от имащите право да се трудят. Туризмът е отрасъл, който усвоява около 13% от спестяванията на хората, като тенденции за бъдещото е този показател да се увеличава, предвид динамичните промени в търсенето и предлагането и непрекъснато нарастващия интерес на хората да пътуват с цел туризъм. Туризмът е основна, приоритетна икономическа дейност в общата и регионалната социално-икономическа политика на Република България. Същността на тази политика е свързана с извършване на преход и поддържане на оптимални условия при усвояването на ресурсите, ползване материалната база и постигане устойчиво и балансирано развитие на туризма в страната. Освен осигуряването на добавена стойност и заетост, туризмът стимулира развитието на други отрасли на икономиката като търговия, транспорт, съобщения, земеделие, производството на стоки за бита, сувенирна промишленост и други. Значително е влиянието на туризма и върху нарастващия културен обмен (регионален и глобален), в областта на трансграничното сътрудничество и регионалното развитие. Той се извежда като основен фактор сред приоритетите на разработваните стратегически документи на Европейския съюз. Туризмът е фактор за намаляване и ограничаване на социално-икономическите и културно-екологичните различия. Особено важна е ролята му за превръщане на богатия, но неизползван природен и културно-исторически ресурсен потенциал в периферните гранични райони, в определящ фактор на трансграничното сътрудничество, променящ структурата и пространствената организация на социално-икономическото и културно-екологичното европейско пространство. Така туризмът се превръща в основен фактор за трансгранично регионално развитие, за ограничаване и намаляване социалното неравенство чрез създаване нови работни места и повишаване конкурентоспособността на новите регионални трансгранични туристически продукти. Регионалната политика, като уникална и функционална дейност, се основава на приети принципи в Европейския съюз и България, чрез приложението на които се реализират поставените цели през отделни планови периоди (с времеви хоризонт 7 години). Една от програмите, даваща възможност и осигуряваща финансиране за реализиране на дейности, стимулиращи развитието на трансграничния туризъм е Програмата за Трансгранично сътрудничество Румъния - България. Сближаването на

общностите, хората и икономиките, каквато е основната цел на програмата, се постига естествено и най-лесно чрез развиване и реализиране на общи интегрирани туристически пакети, които да представят трансграничния регион цялостно и компактно.

Маркетинговият профил на туристически регион Добрич - Констанца цели да предостави богата информация за даденостите на двете области, за възможностите, които притежава от гледна точка на туризма и да провокира нови идеи за икономическо развитие на региона. Профилът стъпва върху направени вече проучвания, статистически изследвания, данни и реализирани мероприятия по проект „Повишаване потенциала за развитие чрез организиране на възможностите и подобряване на туристическата инфраструктура в трансграничния регион - ROFTIC”, MIS ETC Code 647 по Програмата за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2007-2013 г. на Община град Добрич в партньорство с Музеен комплекс за наука и природа Констанца, ПроЗоо Добрич и Областен съвет Констанца.

2. Област Добрич

- Местоположение

Област Добрич се намира в Североизточна България и заема по-голямата част от Южна Добруджа. Тя попада в най-източната част на Дунавската равнина. На север граничи с Република Румъния, на изток с Черно море, на юг с Варненска област, на югозапад с Шуменска област и на северозапад със силистренска област. Областта е част от трансграничния регион Румъния - България. Област Добрич включва територията и населението на 8 общини с население 189 677 (по данни на НСИ, 2011)- град Добрич, Добричка, Крушари, Генерал Тошево, Тервел, Балчик, Каварна и Шабла. Три от общините на областта - Балчик Каварна и Шабла имат излаз на Черно море като най-атрактивен е КК „Албена”. Област Добрич разполага с разнообразна природа, която оформя атрактивния облик на региона - излаз на море, езеро, горски и хълмисти местности, равнини територии, скали и плата. Разположени в непосредствена близост, различните природни дадености дават възможност за оформяне на разнообразни и екзотични маршрути. Излазът на три от общините на Черно море определят и развитието на морския туризъм в областта. Във връзка с това неморските общини служат като буферна зона на Черноморския туризъм - обучават кадри за туризма, произвеждат продукти, осигуряват помощни услуги. Голяма част от населението на областта е заето в сферата на туризма.

Център на областта е град Добрич, който е разположен на 30 км. от Черно море и на 40 км от Автомагистрала „Хемус”. Градът е самостоятелна община с територия 109 497 дка и е административен център на област Добрич. На територията му се намират администрациите на Община град Добрич, Община Добричка, Областна администрация Добрич, подразделения на различни национални и регионални агенции и министерства, банки, културни и

образователни, здравни и социални заведения и др. Като областен център той е средишно място за всички общини. Общината е съвременен туристически, аграрно-промишлен и транспортен център на Добруджа, един от деветте най-големи града в България.

Разстоянието от Добрич до някои по-големи градове:

Добрич - София: 512 км

Добрич - Варна: 51 км

Добрич - Русе: 240 км

Добрич - Бургас: 185 км

Добрич - Констанца, Румъния: 100км

Добрич - Букурещ, Румъния: 320 км

- Транспортни връзки

Шосейна мрежа

Територията на региона се пресича от шосейни пътища - към Черноморското крайбрежие, към Румъния и транзитни пътища към Молдова, Полша, Украйна и Русия. Около града има изграден цялостен околоръстен пръстен, който поема непрекъснатия товарен транзит с направление - Варна, Албена, Балчик, Генерал Тошево, Силистра, Шумен, Русе. В близост са международните пътни коридори - VII-ми Трансевропейски коридор - по река Дунав (северозапад-югоизток) - 2300 km дължина; VIII-ми Трансевропейски коридор - Дурас - Скопие - София - Бургас - Варна - 1300 km дължина. XI-ти Трансевропейски коридор - Хелзинки - Киев - Русе - Александруполис, чрез пристанищния комплекс свързва страната с централна Азия и Черноморския регион. Първокласен път Е-87 Бургас - Варна - Балчик - Шабла; първокласен път Е-83 Букурещ - Русе - София. Връзката между морските пристанища и граничните пунктове към Румъния се осъществява чрез второкласните пътища: първокласен път Е-29 Варна - Добрич - Ген. Тошево; Второкласен път Е-21 Силистра - Добрич - Албена; Второкласен път Е-27 Добрич - Балчик - Каварна.

ЖП мрежа

Железопътна мрежа в областта има изградена основно в общините Добрич, Добричка и Генерал Тошево. В останалите общини от областта няма железопътна инфраструктура. В град Добрич действат две ЖП гари - пътническа и товарна. Железопътният възел свързва Добрич със столицата и страната.

Летища

В близост до град Добрич е летище Варна - 45 км. Останалите летища се намират на следните разстояния - Летище Бургас - 182 км, летище София - 512 км, летище Констанца, Румъния - 100 км, летище Букурещ, Румъния - 320 км.

Пристанища

Област Добрич разполага с едно морско пристанище - Балчик, което се намира на 35 км от град Добрич. В Балчик е изградено и яхтено пристанище. Морско пристанище Варна се намира на 55 км от Добрич, Морско пристанище Констанца, Румъния е на 100 км от Добрич. Речно пристанище Силистра е на 90 км, а речно пристанище Русе е на 240 км от центъра на областта.

- Климат

Територията на област Добрич е част от Дунавската равнина и попада в умереноконтиненталната климатична подобласт на европейската континентална климатична област - лятна сухота и проявено безводие. Средната годишна температура на въздуха е 10,2°C. Средната юлска температура е 21,1°C /абсолютен температурен максимум 39,1°C/ и не особено студена зима със средна януарска температура -1,6°C /абсолютен температурен минимум - 22,7°C/. Пролетта е сравнително хладна, есента е топла поради затоплящото влияние на Черно море. През зимата е по-силно изразено въздействието на североизточните въздушни маси. През последните пет години се забелязват климатични промени, което влияе силно отрицателно на зимните температури и изявено положително на летните. Областта се характеризира с висока влажност на въздуха, поради близостта на Черно море и слаби валежи. Средната относителна влажност на въздуха е 78 %. През зимния период влажността достига 85 - 86 %, а през лятото спада до 68 - 69 %. Въпреки неголямата надморска височина снежната покривка се задържа до 2,5 месеца. В област Добрич има райони с много силни ветрове - общините Каварна и Шабла. Проявата на типични североизточни ветрове през зимата предизвиква отвяването и преотлагането на снежната покривка и натрупването ѝ във вид на дебели преспи. Широкият териториален обseg на Източната Дунавска равнина, значителната ѝ отдалеченост от планинските бариери на Карпатите и Стара планина от север и юг, както и отвореността ѝ към изток и запад определят и ветровия режим. Районът се характеризира като ветровит с нисък процент тихо време - около 20 % средногодишно.

3. Област Констанца

- Местоположение

Област Констанца с намира в югоизточна Румъния, в Северна Добруджа - между река Дунав на запад и Черно море на изток. През 2002 г. тя е с население от 715 783 и гъстотата на населението е 101/km². Степента на

урбанизация е много по-висок от средната в Румъния (75%). Област Констанца включва населението на единадесет общини с над 200 населени места: Канстанца, Мангалия, Меджидия, Наводари, Черна вода, Овидиу, Баняса, Мурфатлар, Харшова, Ефорие, Техиргьол, Негророда. Релефните форми на Област Констанца се предимно низини, както и естествени езера и лагуни. Тези места са едни от най-старите в Румъния и произхождат още от древните гръцки времена. През 1991 година Констанца празнува 2500 години от създаването си и 2250 години от наличието на писмени доказателства. Доказана е през вековете и тясната връзка с историята на римляните. Като възел на цивилизациите, Констанца е основната точка за комуникация, на кръстопътя между Изтока и Запада. На фона на относителната стабилност в началото на римо-византийската власт, Томис /Констанца/ напредва в социален, икономически и културен план, което води до развитието на град Констанца и на целия регион между Дунав и Черно море. Именно тези исторически факти, както и разположението на областта определят развитието на туризма.

Град Констанца е третият по големина румънски град с население 350 000 души по официални данни, а реално над 400 000, а площта му е 124,89кв.км. Констанца е най - старият обитаем град в Румъния (основан през 600г.), също е и административен център. На 5 км от Констанца е Мамаия - най-старият, най-големият и най-известният румънски курорт. Плажната ивица на Мамаия е с дължина над 8 км и ширина около 200 м. Хотелите, ресторантите и атракционите са изградени на ивица суша, разположена между Черно море и езерото Сютгьол, едно от най-големите сладководни езера в Румъния..

- Транспортни връзки

Шосейни връзки

Област Констанца се позиционира много добре на пътната ос: Изток-Запад и трасето Черна вода - Меджидия - Басараби - Констанца - Аджиджа. Северната част на областта се характеризира с по-голяма плътност на пътната мрежа от южната част. Областта се пресича (север-юг и изток-запад) от два европейски пътя: Е60 (свързващ Констанца с Букурещ) и Е87 (свързващ Констанца с Вама Веке, пътя за България). В окръг Констанца има 3 гранични пункта за преминаване между България и Румъния: Вама Веке, Негро вода и Остров. Магистралата Букурещ - Констанца, дълга 255 км е един бърз и удобен начин за връзка със столицата. През 2008 година е финализирана и магистралата Черна вода - Констанца. В ход е проекта на автомобилна ос Игуменица - Атина - София - Будапеща, който ще осигури значително подобряване на пътната мрежа на югоизточна Европа, чрез свързването на основните градове в региона и свързването на пристанищата Игуменица, Пиреа, Солун и Констанца с вътрешността на разширяващата се Европейска общност. Констанца е част от Общоевропейски коридор № 4: Берлин - Нюрнберг - Прага - Будапеща - Констанца - Салоник - Истанбул. Коридорът преминава през Румъния, от изток на запад (Констанца - Куртичи), по шосе и с влак.

ЖП мрежа

Основната железопътна мрежа с състои главно от линия Букурещ - Киулнита - Фетещти - Констанца, но също така по протежение на Фетещти-Констанца-Тулча. Чрез железопътния път Констанца-Букурещ-Брашов-Дева-Арад, област Констанца се свързва с Унгария и Австрия, а маршрута Меджидия-Негро вода

свързва Констанца с България. Железниците в зоната на морския бряг са приблизително 406 км, от които двойно електрифицирани 78 км, с плътност от 81 км/1000 кв. км. Граничен пункт Негро-Вода-Кардам се използва главно за пътнически и товарни влакове, транзит от и до българското крайбрежие.

Летища

До област Констанца по въздух се достига чрез две летища - международното летище Михаил Когълничану, разположено на близо 25 км от Констанца и летище Тузла (първото румънско частно летище, използвано главно с туристически цели).

Пристанища

Пристанището на Констанца е четвърто в Европа след Ротердам, Антверпен и Марсилия и е доста по-голямо от Бургаското и от Варненското, взети заедно. То обхваща 1 121,66 km² плюс 6 линейни километра плаж и е най-голямото пристанище на Румъния на Черно море със своите 3 926 ha (1 313 са на сушата и 2 613 ха са във водата). Намира се в югоизточната част на града на западния бряг на Черно море, на 179 морски мили (332 км) от Босфора и на 85 морски мили (157 км) от Сулинския ръкав, през който река Дунав се влива в морето.

Доброто географско положение и важноста на Пристанище Констанца му осигуряват връзка с два от Паневропейските транспортни коридори: VII (речен път) и IV (железница). Двете сателитни пристанища - Мидия и Мангалия, се намират близо до Констанца и са част от румънската система морски пристанища. Практически всякакви товари се преработват и пренасят на това пристанище. Пътническият терминал е разположен на кея, така наречения вълнолом на стария фар, разположен върху платформа между две забележителности: бившия кралски павилион превърнат в музей и стария фар, построен по времето на крал Карол I. Терминалът осигурява едновременно две основни функции - като пътнически терминал и като място за развлечение и отдих с магазини, кафе, ресторанти, изложбени зали и др. Транспортни връзки са: I. Констанца-Истанбул и Констанца-Одеса; II. Констанца-Истанбул-Атина-Бейрут-Тел Авив Александрия; III. Констанца-Истанбул-Палермо и Генуа, Марсилия, Барселона. Туристическото яхтено пристанище ТОМИС се намира на 1,2 км северно от търговското пристанище и е с капацитет 325 яхти. В курорта Ефория на 14 км от гр. Констанца се намира първото частно яхтено пристанище „Европа яхт клуб Марина”, като вложените инвестиции са над 2 млн. евро.

- Климат

Констанца е една от най-топлите области в Румъния. Тя е с умерено-континентален климат със значителни морски и някои субтропични влияния. Има четири отделни сезона през годината. Лятото (от края на май до средата на септември) е топло, сухо и слънчево със средна стойност от 23 ° C (73 ° F). В началото на лятото има много валежи, но от юли месец времето е сухо. Есента започва в средата или края на септември с топли и слънчеви дни. Септември може да бъде по-топъл от юни, благодарение на топлината, натрупана от Черно море. Първото застудяване настъпва обикновено в средата на ноември. През зимата снегът не е в изобилие, но времето може да бъде много ветровито и неприятно. Зимата пристига много по-късно, отколкото във вътрешността и времето през декември често е меко, с високи температури, достигайки 8 ° C (46 ° F) - 12 ° C (54 ° F). Средната януарска температура е 1 ° C

(34° F). Зимните бури, когато морето става особено коварно, са често срещано явление в периода между декември и март. Пролетта пристига рано, но е доста хладно. Често през април и май на брега на Черно море е едно от най-хубавите места в Румъния, открити на височина по-ниска от 500 m (1,640.42 фута). Констанца е част от Общоевропейски коридор № 4: Берлин - Нюрнберг - Прага - Будапеща - Констанца - Салоник - Истанбул.

4. Туристически обекти

- Област Добрич

Традиционно туризмът в област Добрич се развива върху територията на съставните ѝ общини, поради специфичното пространствено разпределение на нейните подсистеми. В обхвата на съставните общини във времето се е създал комплекс от взаимно свързани и взаимно зависими природно-географски, социално-икономически и културно-исторически условия и ресурси. Особено силно са изразени връзките при функционирането на туристическото предлагане (особено снабдяването), туристическите обслужващи и управленски кадри и тяхното обучение и др. Задължително трябва да се спомене наличието на интензивни функционални връзки между отделните общини, особено от гледна точка на движението на туристическите потоци. Някои от общините са транзитни за пристигащите туристи, а в обхвата на всички се осъществяват едnodневни пътувания, свързани с предоставянето, респективно потреблението на допълнителни туристически услуги от природно-познавателно и културно-познавателно естество, които разнообразяват престоя на стационаращите по крайбрежието за морска рекреация туристи.

В резултат на обстойно изследване на туристическите дадености в общините от област Добрич бяха обособени следните атрактивни туристически обекти:

Община град Добрич

- Етнографски комплекс „Старият Добрич”
- Художествена галерия
- Регионален исторически музей
- Център за защита на природата и животните
- Градски парк „Свети Георги”
- Църква „Свети Георги”
- Църква „Света Троица”
- Джамия в Етнографски комплекс „Старият Добрич”
- Местност Кобаклъка

Община Добричка

- Чукурово
- с. Одринци - язовир
- Батовска долина и долината на „Суха река”

- Защитена местност "Орлова могила"
- Фолклорен събор "Песни и танци от слънчева Добруджа" - Дебрене

Община Крушари

- Язовир Абрит
- град Залдапа - укрепен античен център
- Скален манастир „Гяур евлери” (Невернишки жилища)
- Пещерна колония „Кара кая” (Черна скала) и Пещерна колония „Балабан кая” (Голяма скала)
- Природно-археологически резерват - Каньона „Суха река”

Община Генерал Тошево

- Исторически музей
- Филипова кръчма в с. Красен
- Музей на Йордан Йовков в с. Красен
- Прогимназия на Йордан Йовков в с. Красен
- Църква с. Красен
- Паметник на Дора Габе в с. Дъбовик с мемориална композиция
- Мелница с. Изворово
- Църква в с. Житен

Община Балчик

- Архитектурен парк „Двореца“
- Храм на „Кибела“
- Теке ак язълъ баба - св. Атанас
- Исторически музей
- Галерия
- Яхтено пристанище Балчик
- КК Албена
- Национален резерват „Балтата“
- Религиозно-култов паметник „Текето” в село Оброчище
- Местност „Балчишка тузла”
- Старта мелница
- Кранево - плажна ивица
- Етнографски комплекс "Бит, традиции, занаяти" в с. Соколово

Община Каварна

- Нос Калиакра
- Голф игрища
- Камен бряг
- Национален археологически резерват “Яйлата”
- Местност "Чиракман"
- Археологически музей
- Крайморски скални красоти

- Местност Болата
- Манастир „Св.Екатерина” в Българево
- Събития „Джулай морнинг”, рок фестивал

Община Шабла

- Шабленско езеро
- Дуранкулашко езеро
- Тюленово и езерата
- Исторически музей
- Зелен образователен център

Община Тервел

- С. Оногур - Татарски хан
- Скални манастири в района на Суха река
- Антична крепост до с. Балик
- Антична и средновековна крепост „Калето” в с. Войниково
- Скални манастири до с. Оногур
- Ранно-средновековна крепост „Скала”, с. Кладенци
- Средновековна крепост до с. Поп Груево
- Тракийски некрополи
- Паметник на Хан Тервел в гр. Тервел
- Паметник на Йордан Йовков в град Тервел
- Градски музей
- Манастир “Свето Вознесение Господне” с. Каменци

Област Констанца

- Музей за национална история и археология Констанца
- Музей на военноморския флот Констанца
- Археологически комплекс Адамкиси с паметник, музей и останки „Тропеум Траяни”
- Музей на фолклорното изкуство в Констанца
- Музеен комплекс за наука и природа Констанца
- КК „Мамая”
- Музей на мозайките Констанца
- Музей на популярното изкуство Констанца
- Музей на изкуството Констанца
- Катедрала „Свети свети Петър и Павел”
- Казино Констанца
- Местността Дервент и манастир „Св. Андрей”
- Джамията в Констанца
- Базилика „Св. Антон” Констанца
- Крепостта Хистрия, област Констанца

- Археологически музей „Калатис“ с останките на крепостта в Мангалия
- Крепостта „Карсиум“ и музея в Хършова
- Исторически музей „Аксиополис“, Чернавода
- Крепостта „Капидава“, с. Капидава, област Констанца
- Крепостта „Улметум“, община Пантелимон
- Крепостта „Пъкуиул луи соаре“
- Музей на виното, Мурфатлар
- Занаятчийница в с. Карамурат (Михаил Когълничану), окръг Констанца
- Мултиетнически селски музей в Кобадин
- Селски музей в манастира „Дервент“
- Градски занаятчийници в Новодари
- Защитена морска зона Вама Веке
- Езеро Текиргьол
- Орнитологически резерват Хистрия - районът на Саеле Гринд
- Гора Хаджиени
- Резерват Фантаница Мурфатлар
- Резерват Кейле Доброджей, пещерите Ла Адам и Лилиечилор

5. Профил на туристическия бизнес в областите Добрич и Констанца

- Профил на туриста

Средностатистическият турист на 21 век притежава специфични характеристики, които го отличават от туриста на миналия век. Съвременният турист е:

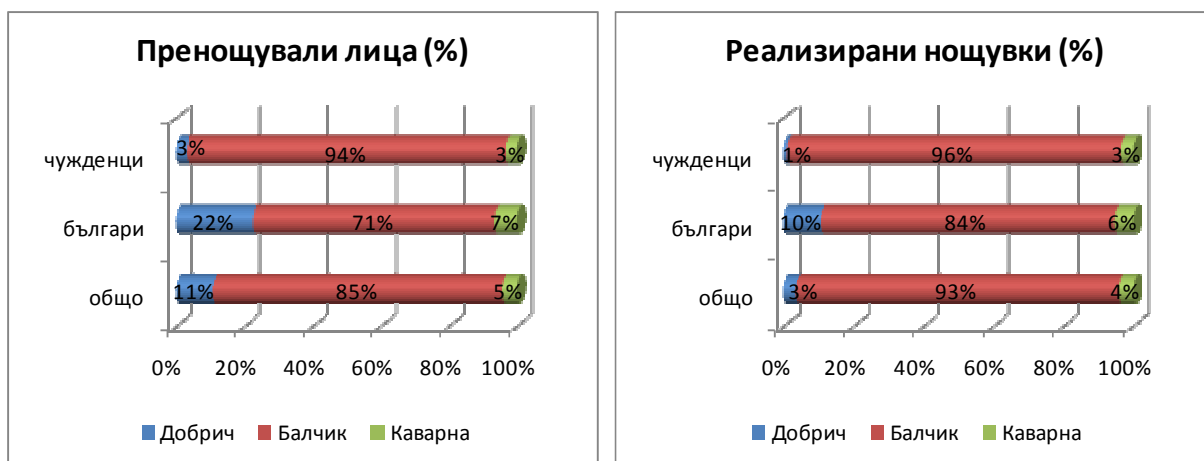
- Информиран - търси и получава информация относно възможностите за почивка и екскурзия като съответно знае какво трябва да очаква и държи да го получава във вида, в който е рекламиран продукта;
- Опитен - с разширена култура и отношение, посредством които оценява стойността на туристическите услуги и избира най-доброто за него съотношение между качество и цена;
- Търси разнообразие - желае да разнообрази, както видовете почивка, така и видовете туризъм с възможност за ползване на интегрирани туристически пакети;
- Активен участник - от пасивен потребител се превръща в активен участник в предлаганите атракции, желание да съпреживява събитията, които наблюдава;
- Взискателен към средата - с изисквания за чиста и комфортна среда, както в самия туристически обект, мястото за настаняване и хранене, така и в обкръжаващата го среда.
- Търси сигурност и гаранции.

Област Добрич

- *Налично туристическо търсене*

По данни на НСИ, през 2010 г. районът на Област Добрич е посетен с преспиване от над 180 хил. туристи, осъществили над 1 млн. нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване като повечето са от чужденци; на него се пада около 4% от общия туристопоток в страната. За целия район чуждестранното търсене превишава по обем вътрешното, особено що се отнася до нощувките, като това се дължи главно на общините Балчик и Кранево. В община Добрич българите преобладават както по брой, така и като реализирани от тях нощувки. Като цяло туристическите потоци се разпределят неравномерно между общините в областта и се концентрират по крайбрежието (Фиг. №1).

Фиг. №1 Териториално разпределение на туристическото

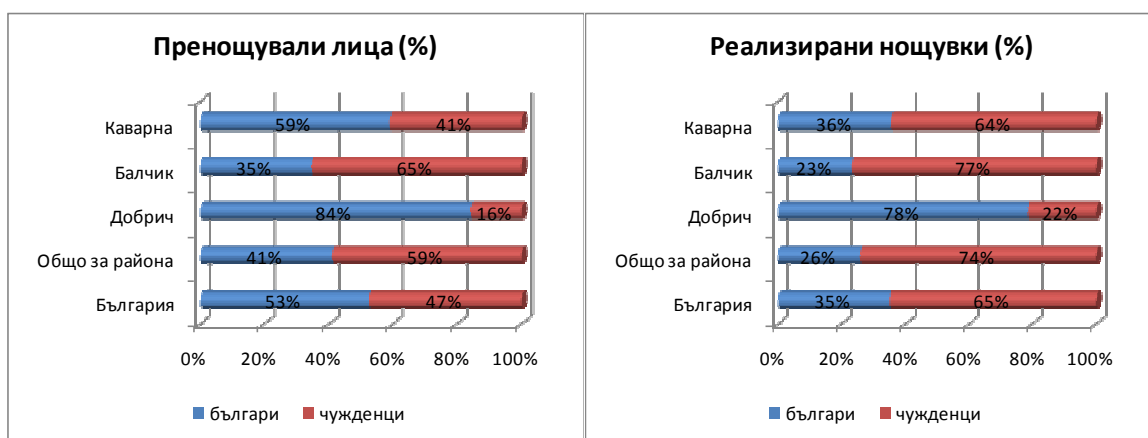

Търсене в района - дял от пренощувалите лица и реализираните нощувки (НСИ, 2010)

С най-нисък дял в общото търсене, се нарежда община Добрич (11% от пренощувалите лица и 3% от нощувките). На този етап туристическият интерес към Балчик е значителен - на общината се падат сумарно 85% от всички посещения с нощувка и 93% от реализираните нощувки. Така очертаната териториална структура на търсенето изцяло се определя от доминиращия рекреативен туризъм за чужденци и българи. Чуждестранното търсене е почти изцяло концентрирано в община Балчик (94% от пренощувалите лица и 96% от нощувките на чужденци). Община Кранево имат незначителна тежест в международния пазар на района, а община Добрич засега на практика отсъства от него.

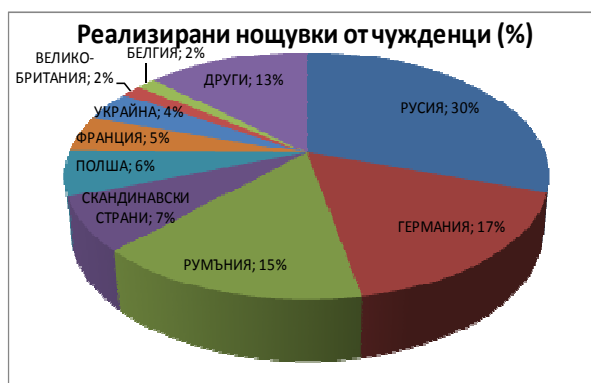
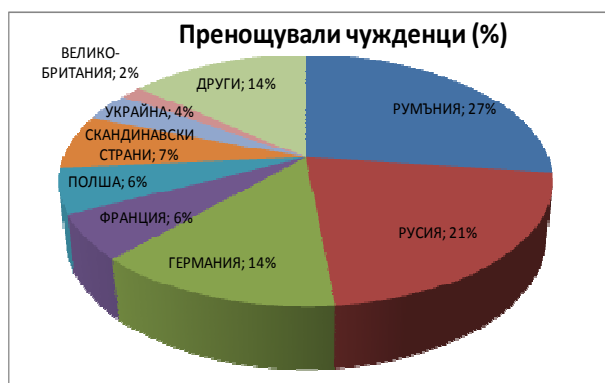
Общо за района е, че чуждестранното търсене значително доминира над вътрешното. Чужденците са със сериозна тежест в община Балчик (65% от посещенията с преспиване и 77% от нощувките), като и в община Каварна присъствието на чужденците е значимо - те представляват 41% от пренощувалите и реализират 64% от нощувките на нейна територия (Фиг. №2).

Фиг. №2 Дял на вътрешния и чуждестранния пазар в района спрямо страната (НСИ, 2010)

Трябва да се подчертае, че районът привлича разнообразни по националност туристи, но три държави формират около 2/3 от посещенията и нощувките на чужденци. Това са Русия, Германия и Румъния, като при пренощувалите лица на първа позиция с 27% излиза Румъния, но според реализираните нощувки Русия е водеща с 30% от всички нощувки на чужденци. Останалата 1/3 се разпределя между повече от 40 държави, от които с най-голямо значение са Скандинавските страни със 7% от туристите и нощувките, следвани от Полша, Франция, Украйна, Великобритания, Белгия и др.

Фиг. №3 Разпределение на чуждестранното търсене в района по националност (НСИ, 2010)

По-голямата част от чужденците посещават района с цел морски туризъм, което обяснява силната им концентрация в общините Балчик и Каварна. От друга страна, около $\frac{1}{4}$ от нощувките в района се падат на български туристи, които го посещават със същата цел. С разширяване на възможностите на туристическото предлагане за спа и уелнес, културно-познавателен и природо познавателен туризъм, за които има налични ресурси в областта, може да се постигне по-равномерно разпределение на ползите от туристическото развитие в по-широк териториален обхват.

- *Налично туристическо предлагане*

Информацията за категоризираните средства за подслон и места за настаняване от Националния туристически регистър и от общинските администрации показва, че наличното предлагане е над 33 500 легла в 626 обекта към края на 2011 г. Според информацията от НСИ, основната част от възможностите за настаняване са концентрирани в община Балчик (77% от обектите и 90% от леглата) и предлагането също е съсредоточено предимно в община Балчик (67% от обектите и 92% от леглата). Със значителни възможности за настаняване разполага и община Каварна (около 200 обекта с над 2 300 легла), а община Добрич е със скромно предлагане (почти 500 легла) - тя разполага само с 1 % от обектите и леглата в обособения район. Другите общини в областта са с много слабо предлагане и не е възможна процентова извадка, а за община Добричка няма регистрирани официални данни. През последните десетина години се наблюдава динамика в развитието на областта от гледна точка на туризма. То се изразява в подобряване на старата настанителна база, създаване на нови обекти и използване за туристически цели на къщи, които доскоро не са имали такава функция. Разраства се малкият и среден бизнес, чрез разкриване на самостоятелни стаи, вили, къщи за гости и семейни хотели. Изграждането на средно големи хотели с комфортни условия за туризъм е характерно най-вече за Балчик и Каварна, отчасти и в района на Шабла, а най-големият туристически комплекс „Албена“ съсредоточава значителна част от хотелската настанителната база, която е изцяло обновена. Туристическата база е концентрирана по крайбрежието и

туристите, които почиват на морето правят кратки екскурзии до вътрешните общини и основно в Добрич.

Настанителната база е обособена основно в три групи: 1. средства за подслон (СП), представени предимно от хотели; 2. места за настаняване (МН) - включващи самостоятелни стаи, къщи за гости, семейни хотели и други места за краткосрочно настаняване; 3. туристически хижи (ТХ). В общините Балчик, Каварна и Шабла най-многобройни са заведенията за настаняване от групата на места за настаняване, но тези обекти заради малките си размери са със значително по-нисък дял в легловия капацитет. Най-голям леглови капацитет на средствата за подслон има КК Албена. Община град Добрич разполага с хотели и една туристическа хижа.

Фиг. 4 Разпределение на настанителната база по вид - брой обекти и легла

	Брой обекти				Брой легла			
	СП	МН	ТХ	Всичко	СП	МН	ТХ	Всичко
Добрич	5	1	1	7	440	9	17	466
Балчик	94	326	0	420	23 880	6 850	0	30 730
Каварна	13	186	0	199	1 109	1 213	0	2 322
Общо за района	112	513	1	626	25 429	8 072	17	33 518

Източник: Данни от Националния туристически регистър към края на 2011 г.

По категории настанителната база е с изравнен дял на хотелите с 3 звезди (34%) и 1 звезда (31%). 22 % е делът на хотелите с 2 звезди. В Общините Каварна и Балчик се намират хотелите с висока категория - 4 и 5 звезди, като супер лукс предлагат 5 хотела в община Балчик - 1 в КК Албена и 4 в близост до голф игрищата.

Фиг. 5 Разпределение на настанителната база по категория според леглата

	Брой легла						Дял от леглата (%)					
	1*	2*	3*	4*	5*	Всичко	1*	2*	3*	4*	5*	Всичко
Добрич	64	88	314	0	0	466	14%	19%	67%	0%	0%	100%
Балчик	9 429	6 911	9 916	3 732	742	30 730	31%	23%	32%	12%	2%	100%
Каварна	800	360	1 038	124	0	2 322	34%	16%	45%	5%	0%	100%
Общо за района	10 293	7 359	11 268	3 856	742	33 518	31%	22%	34%	12%	2%	100%

Източник: Данни от Националния туристически регистър към края на 2011 г.

Според националния туристически регистър категоризираните на национално и местно ниво заведения за хранене и развлечение са 895 с общ брой на местата

в тях (вкл. тези на открито) - 82 118 (Табл. №5). Съотношението на местата в заведенията за хранене и развлечение спрямо леглата в заведенията за настаняване е 2,5:1, което говори, че за туристите са създадени достатъчно възможности за избор по отношение на храненето и развлеченията.

Област Констанца

- Налично туристическо търсене

Крайбрежната зона на област Констанца е основна туристическа дестинация за Румъния. Тя има стратегическо положение от геополитическа гледна точка (между Европа и Азия). Благоприятните природни условия (с морска вода, плажове, възможност за спа туризъм) и отдавнашна традиция в областта на туризма привличат много туристи - местни и чуждестранни. Наред със старите курорти като Мамаия, Мангалия и Ефория юг, преди няколко десетилетия са открити и разработени нови курорти, повечето от тях с имена, от античната митология - Олимп и Нептун, Юпитер, Венера, Сатурн.

Търсенето на туристическото предлагане от страна на чуждестранните туристи за първите 9 месеца от 2011 година е нараснало с 12,6 % , а на румънските с 18,3% в сравнение със същия период за предходната година.

Индикаторите, които характеризират динамиката на туристическото предлагане в Окръг Констанца са броя туристи, настаняванията на ден и средната продължителност на ваканциите.

Таблица 1. настаняване през 2001-2009 - Област Констанца

Общ брой на пристигащи туристи			
	общ брой	румънски туристи	чуждестранни туристи
2001	745 504	687 479	58 025
2002	754 167	686 302	67 865
2003	788 763	708 676	80 087
2004	845 478	746 962	98 516
2005	821 349	712 521	108 828
2006	806 858	724 117	82 741
2007	926 204	842 945	83 259
2008	977 975	912 923	65 052
2009	897 677	847 586	50 091

Източник: статистическо бюро Констанца

От данните от таблица 1, можем да кажем, че при посещенията на румънското Черноморие се регистрира положителна тенденция през анализирания период: по този начин, година след година, броят на туристите пристигнали на румънското Черноморие се увеличава, така че през 2007 г. броят на туристите пристигнали е със 180 хиляди повече, отколкото през 2001 г., което е с 24%

повече от 2001 г., а през 2009 г. с 20,41% повече, отколкото през 2001 година. Най-многобройни са румънските туристи - през 2007 г. броят на туристите е с 23% по-голям от 2001. Броят на чуждестранните туристи, които пристигат също се е повишил, но въпреки това процентът е нисък, през 2007 година с едва 8,98% от общата сума. Този показател достига своя връх през 2005 година и е 108 хил. чуждестранни туристи, с 88% повече, отколкото през 2001 година и след това започва да намалява през 2006 г. и 2007 г., но в сравнение с 2001 г., показателят се увеличава. Разпределението на чуждестранните туристи, които пристигат през 2001 - 2008 г., в съответствие със страна им на произход е представена в таблица 2, както следва:

Таблица 2. Чуждестранни туристи през 2001-2008 съгласно тяхната страна на произход

Страна	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Общо	58 026	67 665	80087	98516	10828	82741	83259	65052
Германия	15737	19953	24415	19490	20340	16560	17158	11457
Финландия	110	99	120	5606	8679	2514	261	379
Дания	1880	1946	2289	5774	8422	3270	973	621
Италия	4060	5366	6177	7417	8163	6967	5951	5388
Щвеция	1122	2531	2995	7207	7150	1962	812	535
Франция	1650	6369	5844	5744	5523	5450	8457	4982
Норвегия	4006	2887	3917	4832	4172	3799	1872	1613
САЩ	2017	2462	3963	2856	3701	3344	3797	2755
Русия	4989	2097	3911	6715	3679	5773	4779	3449
Молдова	1267	2228	2464	2888	2404	2355	1241	1160
Великобритания	1692	1882	2675	2181	2235	2007	2003	1893
Гърция	1865	1686	2427	1765	2226	2094	2873	2396
Турция	2557	2255	2639	2334	2054	2163	2570	2916
Холандия	2771	2274	1906	1864	1635	1746	2354	2135
Други страни	12303	13830	14345	21843	28445	22737	9858	23373

Най-висок процент на пристигащи туристи има през юни, юли, август.

- *Налично туристическо предлагане*

Област Констанца предлага възможност за комбиниране на крайбрежен с културен и религиозен туризъм в региона на Добруджа. Близостта на делтата на река Дунав дава възможност за круизи. Местата за настаняване са концентрирани на крайбрежната зона (над 42% от съществуващите легла в 2006 г.); сертифицирани са плажовете от програмата „Син Флаг” (Мамая, Ефорие Норд, Нептун, Венера, Сатурн); от година на година нарастват публичните

(напр. Мамаля) и частни инвестиции в модернизацията и изграждането на места за настаняване.

Таблица 2. Заведения на туристическите приемане, с функции на туристическо настаняване към юли 2007 г.

хотели и мотели	хостели	къмпинги	хижи	туристически вили и бунгала	училищни лагери	места за градско настаняване	места за настаняване в селата
334	13	47	1	513	13	44	33

Общо 998

Таблица 3. Съществуващ капацитет за настаняване 2007 г. /легла/

хотели и мотели	хостели	къмпинги	хижи	туристически вили и бунгала	училищни лагери	места за градско настаняване	места за настаняване в селата
78 287	897	21 962	40	10 495	8 200	1 055	781

Общо 121 717

Туристите и гостите на трансграничния регион Добрич - Констанца могат да се хранят в повечето заведения за настаняване, а също и в голям брой самостоятелни обекти във всички туристически центрове на района. Като цяло районът предлага разнообразни възможности за настаняване и хранене по отношение на комфорт, атмосфера и цени. Това позволява привличането на туристи с различни предпочитания и платежоспособност. Наличието на големи, средни и малки обекти прави възможна работата както с индивидуални, така и с организирани туристи.